UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliae Catholicae De Sacris Arcanis Deiparæ Mariæ Et Iosephi

Cum quadruplici Indice

Cartagena, Juan de

Coloniae Agrippinae, 1613

Homilia Prima. Qvam arduum, ac perdifficile sit de Marianis laudibus concinnè eloqui, aurea ex Sanctorum Patrum verbis contexta Catena palam facit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-51414

Visual Library

DE

SACRIS ARCANIS ÆTERNÆ PRÆDESTINATIONIS, AC IMMACVLATAE CONCEPTIONIS DEIPARAE VIRGINIS MARIAE.

LIBER PRIMVS.

Homilia Prima.

QVAM ARDVVM, AC PERDIFFICILE SIT de Marianis laudibus concinnè eloqui, aurea ex Sanctorum Patrum verbis contexta Catena, palàm facit.

CVM de abditiſſimis ſacroſanctæ Deiparæ Mariæ arcanis longum texere ſermonem cogitabam, ingẽs difficultatum agmen ab hac pia, & religioſa cogitatione me abſterrere geſtiens inuaſit. Primum quidem, celſitudo, ac ſublimitas Mariæ, quæ abyſſus eſt inſcrutabilis, timorem incuſſit vehementem; vt enim ait D. Chryſoſtomus in hypopanti Domini: *Quid illa ſanctius? non Propheta, non Apoſtoli, non Martyres, non Patriarchæ, non Patres, non Angeli, non Throni, non Dominationes, non Cherubin, non Seraphin, non aliud deinde quidpiam inter creatas res viſibiles, aut inuiſibiles vna hac maius, aut excellentius inueniri poteſt.* his conſentiens B. Petrus Damianus non tàm ſuo, quàm totius Eccleſiæ nomine ſequens hoc reliquit teſtatum elogium. *Quid mirum, ſi hæc ineffabilis Virgo in ſuis laudibus modum humanæ vocis exſuperat, quum, & ipſam humani generis naturam excellentium meritorum dignitate tranſcendat? non excellentiſſimus ille Patriarcharum chorus, non prouidus Prophetarum numerus, non iudex Apoſtolorum ſenatus, non Martyrum victor exercitus, non aliquis antiquorum, non quiſquam ſequentium Patrum huic Beatiſſimæ Virgini poterit comparari. quid enim ſanctitatis, quid iuſtitiæ, quid religionis, quid perfectionis ſingulari huic Virgini deeſſe potuit, quæ totius diuinæ gratiæ chariſmate plena fuit?*

D. Chryſ. in hypopanti Domin.

B. Petr. Damian ſerm. de Mar. natiu.

S. Germ. Archiep. Conſt. orat. de Zona virg.

Compendioſius tamen S. Germanus Archiepiſcopus Conſtantinopolitanus, oratione de Zona virginis ait: *Omnia tua ſunt admirabilia, ô Deipara, omnia ſupra naturam, omnia ingentia, & cunctorum vires ſuperantia.* Id magis explicans D. Bernardus in ſermone: *Signum magnum* dixit: *Profundiſſimam diuinæ ſapientiæ penetrauit abyſſum, vt quantum ſine perſonali vnione creaturæ conditio patitur, luci illi inacceſſibili videatur immerſa.* His perſimilia ſcripſit noſter ſanctus Bernardinus dicens: *Tanta fuit perfectio Mariæ, vt ſoli Deo cognoſcenda reſeruetur, iuxta illud Eccleſiaſtici: Ipſe creauit illam in Spiritu ſancto, & vidit, & dinumerauit, & menſus eſt.* hinc ſponſus Mariæ ſublimitatem probè agnoſcens dixit ei: *Oculi tui Columbarum, abſque eo, quod intrinſecus latet:* vbi Septuaginta tranſtulerunt: *Oculi tui Columbarum extra ſilentium*, vel *extra taciturnitatem tuam*, quibus verbis non obſcurè ſignificauit, tantam eſſe Virginis præſtantiam, vt non tàm illam vocibus extollere, quàm religioſo ſilentio admirantes, venerari debeamus.

D. Bern. in ſerm. Signū magnum.

D. Bernardinus ſerm. 51. cap. 1.

Eccleſ. 1.

Cant. 4.

LXX. verſio.

Secundò, id me etiam vehementer deterruit, quòd non ſemel obſeruaui, de hoc genere argumenti diſſerere tentātes, non ſolum doctrina puſillos, ſed, & ſapientiſſimos viros, ac celeberrimos Eccleſię Doctores, valdè pertimuiſſe, ingenue fatentes, ad Mariana præconia digne promenda omnino ſe impares eſſe; vnde D. Bernardus dixit: *Non eſt, quod me magis delectet, non eſt, quod magis deterreat, quàm de Virginis gloria ſermonem habere*, & concione ſuper *miſſus eſt*, inquit: *Licet de Maria loqui geſtiant omnes, tamen quidquid dicitur de indicibili, eo ipſo, quod dici potuit, minus gratum eſt, minus placet, minus acceptatur. quanam etenim poterit lingua, etiamſi angelica ſit, dignis extollere laudibus Virginem Matrem, non cuiuſcunq; ſed Dei?* hęc Bernardus. Audiamus nunc magnum Patrem Auguſtinum in hunc modum loquentem: *Quid nos tantilli? quid actione puſilli? quid in eius laudibus referemus? cum, etſi omnium noſtrum membra verterentur in linguas, eam laudare, ſufficeret nullus. altior Cœlo eſt, de qua loquimur; abyſſo profundior, cui laudes dicere conamur.* Et ibidem etiam ad Virginem ſe conuertens, ſic illam affatur: *Quid dicam pauper ingenio, cum de te quidquid dixero, minor laus eſt, quàm dignitas tua meretur. ſi Cœlum te vocem, altior es; ſi matrem Gentium dicam, præcedis: ſi formam Dei appellem, digna exiſtis; ſi Dominam Angelorum vocitem, per omnia te eſſe probaris.* Accedit B. Petrus Damianus, qui excellentiam Virginis admiratus, in hæc verba prorupit: *Ad eius efferenda præconia, non Rhetoricorum diſerta facundia, non Dialecticorum ſubtilia argumenta, non acutiſſima Phyloſophorum apta reperiuntur ingenia.* Conſpirat in idem D. Ambroſius lib. de Virginitate dicens: *Quid ſplendidius ea, quam ſplendor elegit? quid caſtius illa, quæ ſine contagione generauit? tanta eſt huius Virginis excellentia, vt in eius narratione omnes balbutiant linguæ, cæcutiant omnes intelligentiæ, deficiant omnes ſimilitudines parabolicæ.* hanc eandem inſufficientiam profitetur D. Epiphanius dum ait: *Exili voce ſum, tardaq; lingua, & minimè diſertus, vt verba facere poſſim de percelebri ſancta Deipara Maria, de qua leuiter loqui non debet humana lingua.* ac tandem D. Antoninus, vt non ſuam ſolùm, vt Epiphanius, ſed omnium creaturarum tàm terreſtrium, quàm cęleſtium, ad Mariæ Encomia proferenda, indignitatem, & inſufficientiam atteſtaretur, hæc nobis Carmina ſcripta reliquit:

D. Bern. ſerm 4. de Aſſumpt.

Idem Bern. ſuper Miſſus.

D. Aug. ſer. 2. in Aſſump. Virg.

Ibid.

B. Petr Damiani ſer. 3. de natiuit.

D. Amb. li. de virginit.

D. Epiph. ſer. de laudib. Virg.

D. Antoninus 3. p. tit. 18. cap. 8.

Si fieri poſſet, quod arena puluis, & vnda,
Vndarum gutta, roſa, gemma, lilia, flamma,
Æthera, Cœlicolæ, nix, grando, ſexus vterq;,
Ventorum pennæ, volucrum, & pecudum genus omne,
Syluarum rami, frondes, auium quoque pennæ,
Gramina, ros, ſtellæ, piſces, angues, & ariſtæ,

Et lapides, montes, conualles, terra, Dracones,
Linguæ cuncta forent, minime depromere poſſent,
Quæ ſit, vel quanta Virgo Regina Maria,
Quæ tua ſit pietas, nec litera, nec dabit ætas.

Hanc difficultatem, quam in Mariæ laudibus decantandis Sancti Patres experti fuere, multò ante Iſaias prænouiſſe mihi videtur, cum dixit:

Iſai. 29.

Erit vobis viſio ſicut verba libri ſignati, quem cũ dederint ſcienti litteras, dicent: lege iſtum: & reſpondebit: Non poſſum; ſignatus eſt enim. Et dabitur liber neſcienti litteras, diceturq́; ei: lege: & reſpondebit: Neſcio litteras: per hunc librum arbitror Virginem deſignari, in qua purpureo virginei ſui ſanguinis atramento Deus Pater ineffabilem mentis ſuæ conceptum expreſſit, cum *Verbum Caro factum eſt:*

Ioan. 1.

hunc ergo librum ſi indoctis porrigas, continuò ignorantiam ſuam ad eius reſeranda arcana non diffitentur; ſi verò ſapientes, ac doctrina conſpicuos ad illa perſcrutanda vocites, incunctanter reſpondent: *Obſignatus eſt liber ſigillis ſeptem:* quorum D. Ioannes reſeratorem, & interpretem deſiderans, & non inueniẽs, cœpit amarè lachrymari:

Apoc. 1.

& ego flebam multum, quoniam nemo dignus inuentus eſt aperire librum, nec videre eum. Igitur, cum recondita ſacramenta, quæ in hoc Mariano libro deliteſcunt, non ſolum humanum, ſed angelicum captum tranſcendant, temeritatem quandam incurrere pertimeſco, dum abdita eius myſteria reſerare tento; maxime quod memini tùm Horatii Poetæ dicentis:

Hora. Poët.

Sumite materiam veſtris, qui ſcribitis, æquam,
Viribus, & penſate diu, quid ferre recuſent.

D. Hier. ad Vigilant.

tùm D. Hieronymi ad Vigilantium ſcribentis: *Prudentis hominis eſt noſſe menſuram ſuam, nec zelo diaboli concitato, imperitiæ ſuæ cunctum orbem teſtem facere.* vt enim ſapienter dixit D. Ambroſius:

D. Amb. li. 8. epiſt. 70.

Vnumquemque fallunt ſua ſcripta, & auctorem prætereunt; atque vt filij etiam deformes delectant parentes, ſic etiam ſcriptores indecoros quoque ſermones ſuos palpant, vnde fit, quod cum ipſis arrideant, facile eas in publicam lucem prodire ſinunt; ſed id inde commodi nanciſcuntur, vt vnde honorem, & nominis gloriam comparaturos falſò ſibi blandiebantur, inde contumeliam, & dedecus non modicum ſibi pariant; dum eorum inſcitia, quæ latebat, iam cuncto orbi fit patula. hæc omnia, rogo, quem etſi fortiſſimum Achillem non terreant, & ſtupefaciant.

Tertiò, id quod vehementius ab hac ſublimi tractatione animum arcebat, & auocabat, multitudo ſane erat peccatorum, quæ ad laudes tantę Virginis decantandas, nõ ſolum indignum, imperitum, ineptum, & inſufficientem, ſed & impotentem (proh dolor) effecerunt. Scio quidem D. Hieronymum in ſermone de aſſumptione dixiſſe:

D. Hier. ſer. de Aſſumpt.

Timeo ſatis, & valde pertimeſco, dum veſtris cupio parere profectibus, ne forte, ſicut improbus, ita & indignus laudator inueniar; profecto, cum nec ſanctitas, vel facundia ſuppeditet, vt beatam, & glorioſam Virginem Mariam digne laudare queam, Noui etiam D. Anſelmum libr. de excellentia Virginis hæc ſcripſiſſe:

D. Anſelm. lib. de excellen Virg. cap. 1.

Supereminentem omni, quod poſt hominem Deum creatum eſt, excellentiam beatæ Matris Dei quomodocunque, & ſaltem lyppienti oculo cordis contemplari anhelans, & quod mihi inde capere cõceditur, ad communem notitiam proferre deſiderãs; horreo peccatorum, quibus premor, enormitatem, & valdè timeo, ne mihi tàm alta petenti non obijciatur hoc ſacræ ſcripturæ dictum: Tollatur impius, ne videat gloriam Dei. Verum hæc, quæ D. Hieronymus, & Anſelmus, humilitatis ſtudio permoti de ſe ſcripſere, ego veritatis euidentia conuictus, de me dicere compellor. Atque hinc magis, ac magis excreſcit timor, & tremor: nam ſi vera fuit Ageſilai Lacedæmoniorum Regis ſententia dicentis, quòd, cum quis ab aliquo laudatur, con-

Ageſilai ſententia.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

ditio, & mores laudantis ſunt attenden-
di, quia boni bonos, mali malos ſoliti
ſunt laudare, non ero execrandi ſacrilegii
expers, ſi, cum teterrimus peccator inue-
niar, ſacroſanctam Deiparam Mariam
laudare temere præſumam. vt enim dixit
Cicero. eloquentiæ parens, *laudabile eſt, laudari,*
ſed à viro laudato; cui ſententiæ conſonat
Socrates. alia Socratis, qui audiens ſe à multis lau-
dari, reſpondit, *quid mali feci;* iudicans
certe, quod cum pauci ſint boni, lauda-
tores multi, non poterant non eſſe mali;
mali autem malum commendare con-
ſueuerunt; atque hinc Eccleſiaſticus dixit:
Eccl. 15. *Non eſt ſpecioſa laus in ore peccatoris:* ob
quam etiam rationem inter alias, arbi-
tror Chriſtum Dominum immundis ſpi-
Marc. 1. ritibus illum laudantibus apud Marcum,
Luc. 4. & Lucam, ſilentium ſeuerè indixiſſe, quia
non erat ſpecioſa laus in ore eorum, qui
patres mendacii erant: vnde Deus pecca-
torem illum laudantem acriter increpa-
Pſal. 49. uit dicens: *quare tu enarras iuſtitias meas,*
& aſſumis teſtamẽtum meum per os tuum?
D. Anſelm. huc etiam faciunt egregia verba D. An-
Pſal. 118. ſelmi dicentis. *Fruſtra quippè conatur di-*
cere: ſuper omnes docentes me intellexi, qui
proferre non audet: quia teſtimonia tua me-
ditatio mea eſt: & mendaciter pronunciat:
ſuper ſenes intellexi, cui non eſt familiare
quod ſequitur: quia mandata tua quaſiui.
Ecce ſacra dicentem, vult Anſelmus ſacris
indui moribus, alioquin auditurum illud
2. Cor. 6. Apoſtoli: *Quæ enim participatio iuſtitiæ*
cum iniquitate? aut quæ ſocietas luci ad te-
nebras? quæ autem conuentio Chriſti ad Be-
lial? aut quæ pars fideli cum infidel? qui au-
tem conſenſus Templo Dei cum Idolis: Ergo
tacebo? Abſit: quia Iſaiam audio dicen-
Iſai. 6. tem: *Veh mihi, quia tacui;* necnon regium
Vatem obſeruaui taciturnitatem ſibi no-
Pſalm. 38. cuiſſe affirmantem: *Obmutui, & humilia-*
tus ſum, & ſilui à bonis, & dolor meus re-
nouatus eſt; quibus conſonat illud quod
quidam Poetarum cecinit.

D. Ambr. *Nam ſiluiſſe nocet, multosque ſilentia*
lib. 1. offic. *damnant.*

Vnde D. Ambroſ. acutè dixit: *Si pro ocioſo*
verbo reddemus rationem, videamus, ne
reddamus & pro ocioſo ſilentio. quare non
dubitabo, D. Epiphanii veſtigia ſequens, *S. Epiphan.*
aurea verba illius mihi vſurpare: *Deſide-* *ſerm. in aſ-*
rium me trahit, vt de Deipara verba fa- *ſumptione,*
ciam, & formido me retinet in ſilentio, vt *Ioanne Pico*
qui non habeam facultatem dicendi pro di- *Interprete.*
gnitate. Animus hortatur, & metus deter-
ret; ille quidem trahit me, iſte vero me ab-
ſtrahit; cum ergo ab vtroq; detinear, expe-
dit mihi, vt ſermonem habeã de præcelebri,
& ſancta Virgine. hæc Epiphan. A quibus
non abhorrent verba illa D. Hier. eandem *D. Hier. ſer.*
ſententiam diuerſis verbis proferentis: *De* *de Aſſump.*
tali, tantaq; Virgine loqui me indignum fa-
teor, ſed, & puto, quòd nemo præſumat, niſi,
qui tanta ſint, quæ panduntur, penitus igno-
rat: tamen, etſi ad hæc nemo idoneus inue-
nitur, votis tamen omnibus ceſſare non de-
bet quilibet etiã peccator à laudibus, quam-
uis explere non queat, quod ſentitur. Non
diſſimilia ſcripſit Chriſipp. presbyter ho- *Chriſippus*
milia de S. Maria Deipara, dum ait: *Agite* *presb. hom.*
ergo, & nos, etſi munera digna offerre ne- *de S. M.*
quimus, pro viribus tamen bonam volunta *Deipara.*
tem adferamus. Conſona etiam ſunt alia
Anonymi apud Metaphraſt. oratione in *Anonymus*
Aſſumptione dicentis: *Danda eſt opera, vt* *apud Me-*
texamus Mariæ laudationem; ſcit enim ipſa *taphr. orat.*
quoque filij cedens legibus, gratum habere *in Aſſumpt.*
id, quod fit pro viribus. Quamuis enim
quidquid dixerimus, id ſatis non ſit, ſi di-
gnitatem Mariæ attendimus; ſatis tamen
id erit, ſi eiuſdem benignitatem aſpici-
mus, quia quidquid ex bono affectu pro-
mitur, id ipſa ſatis eſſe ducit. quare, cum
illud Iob merito pronunciare poſſim: *Ple-*
nus ſum enim ſermonibus, & coarctat me *Iob. 32.*
ſpiritus vteri mei, & venter meus, quaſi
muſtum abſq; ſpiraculo, quod lagũculas no-
uas diſrumpit: ſumpta de Mariæ pietate
audacia ſacra eius arcana diuino ſpiritu
afflante (vt de ſumma Dei benignitate af-
flaturum ſpero) toti Orbi pandere adni-
tar; licet enim Maria mare profundiſſi-
mum ſit, & ſcopulos, ſyrtes, ſcyllam, atq;
carybdim in eius nauigatione ingenii no-
ſtri cymba merito pertimeſcere, & poſſit,
& de-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

& debeat, ipſa tamen ſtella maris eſſe perhibetur, vnde licet, vt profundum mare me terreat, vt maris tamen ſtella me allicit, me dirigit, me illuminat, me irradiat, & nauigationem abſq; procella fortunatiſſimam pollicetur. Equidem, vt Rupertus me docuit lib. 3. in Ioannem: *Qui magno feruntur pelago, pauidi nautæ, placidam ſibi auram imprecati, fixa cœlo ſydera reſpiciunt, terra amiſſa tenent cœlum, ſedenteſq́; ad clauum, ſyderibus currunt, erratica verò ſydera ſequi fugiunt.* Idem nobis, qui inſcrutabilium arcanorum Deiparæ Mariæ vaſtiſſimum mare ingreſſi ſumus, agendum eſt; primò placidus nobis ille ſpiritus implorandus, de quo Pſalmiſta: *Spiritus* (inquit) *tuus bonus deducet me in terram rectam*; deinde Sancti Doctores pia mente, ac vigilantibus oculis luſtrandi ſunt, qui tanquam Arcturi nunquam occidentis lucida ſydera ſtabili fide ſemper fixi ſteterunt, & lucem fidei fundẽtes, erroris occaſum neſcierunt: Hæreticorum verò ſtella erratica longè fugienda eſt; ſunt enim (vt Apoſtolus Iudas ait) *ſydera errantia, quibus procella tenebrarum in æternum ſeruata eſt.* Quod ſi Apoſtolus Ioannes cap. 11. ſuæ Apocalypſis narrat, cum viſa fuit arca teſtamenti, facta fuiſſe fulgura, & voces in eius honorem, æquũ magis eſt, vt ſacra illa, & animata arca inſpecta (vt Damaſceni verbis vtar) micantia laudum fulgura, variaq; encomiorum voces inſonent, atq; vtinam in tantæ Matris præconiis, vt Pericles, qui ab Ariſtophane fulgurare, & tonare dictus eſt, nos radiantia encomiorum fulgura mittamus; quod ſi hæc mittere non valemus, ſaltem inſtar auicularum in voculas prorumpamus. Hoc deſiderio ardens ſanctus Ephræm Diaconus eccleſiæ Ediſſenę, dicebat Mariam alloquẽs: *Imple os meum gratia dulcedinis tuæ, illumina mentem, ô gratia plena, moue linguam meam, & labia ad laudes tibi alacri, & læto animo canendas.* hoc eodem flagrans deſiderio noſter S. Bernardinus Senenſis, tàm piè, quàm eleganter in hæc verba prorupit, quæ libenter mihi vſurpo. *Hic totum decurrat ingenium, & aureus ſermo totus reluceat maieſtate voluntaria oris mei beneplacita faciat ſibi Dei Genitrix, Domina Mundi, Regina Cœli, ipſa ſenſum acuat, dirigat ſtylum, & linguam pauperis venuſtiori reſpergat eloquio; vt de magnificentiis eius aliquid, tametſi balbutiendo, depromam.* Ad quod ſane præter gloriam Dei, Virginis honorem, ac publicam Eccleſiæ Catholicæ vtilitatem (ad quæ tanquam ad præcipuum ſcopum Marianæ laudis præcones reſpicere debent) non parum etiam ad id munificentiſſima eius pollicitatio animũ allicit, & impellit, dum Salomon ait; *Cogitare de illa ſenſus eſt conſummatus, & qui vigilauerit propter illam, citò erit ſecurus:* & cap. 1. Prouerb. inquit: *Ne dimittas legem matris tuæ, honora illam, ſi vis ab ipſa honorari, & in bonis ditari.* Vt enim dixit Eccleſiaſt. *Sicut qui theſaurizat, ita qui honorificat matrem*; hunc autem theſaurum cœleſtem eſſe, his verbis piiſſima Mater explicuit. *Qui me elucidant, vitam æternam habebunt*: quibus (arbitror) non obſcure inſiuuaſſe, eorum capita, qui laudabiliter in eius encomiis celebrandis, & elucidandis ſe exercent, laurea Doctoribus promiſſa in cœleſti Patria redimienda fore. Tandem finem dicendi facio, chariſſimi amici noſtri Martini (quippe, amicorum omnia ſunt communia) aurea carmina mihi vendicans:

Angelici Regina chori; dilecta tonantis
Filia, cui coniux, tu ſoror, & genitrix.
Suſcipe: ſed facili vultu, quo cuncta ſerenas,
Sint licet hæc meritis non ſatis ampla tuis.
Ingenio ſunt apta meo, ſint parua neceſſe eſt,
Grandeſcent genio (ſuffers) illa tuo.

Rupertus li. 3. in Ioannẽ. *Pſal. 142.* *Iud. c. 1.* *Apoc. 11.* *D. Damaſc. ſer. 2. de Aſſumpt.* *S. Ephræm orat. de ſanctiſſima Dei matris laudibus.* *S. Bern. ſer. 61. de Virg. benedicta ſer. 4. poſt reſurr. Domini.* *Prou. 1.* *Eccleſ. c. 3.* *Eccleſ. 24.* *Martinus del Rio in florida ſua Mariana.*

HOMILIA II.

Oſtenditur, Beatiſsimam Virginem inter omnes puras Creaturas primum, ac principem locum tenere in diuina prade-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN